

Prima pagină>Proceduri judiciare>Cauze civile>Care este instanța competentă?

Care este instanța competentă?

Belgia

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

A se vedea mai jos.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Introducere

Din motive de claritate, având în vedere caracteristicile specifice ale ordinii juridice belgiene, vom analiza întrebările 1 și 2.1 împreună.

În primul rând, ar trebui să se facă distincție între competența de atribuire (*compétence d'attribution/volstreckte bevoegdheid*, cunoscută și sub denumirea de competență materială *compétence matérielle/materiële bevoegdheid*), și competența teritorială (*compétence territoriale/territoriale bevoegdheid*).

În orice acțiune se formulează o cerere, adesea cu valoare pecuniară, iar întinderea competenței materiale a unei instanțe este stabilită printr-o reglementare care precizează natura și valoarea cererilor pe care instanța respectivă poate să le soluționeze.

Acest răspuns la întrebările 1 și 2.1 privește competența materială.

Instanțele inferioare nu au competență pe întreg teritoriul Belgiei. Potrivit legii, țara este împărțită în diverse circumscripții (cantoane, arondismente etc.).

Fiecare instanță este competentă numai în propria sa circumscripție. Acest fenomen este cunoscut sub numele de competență teritorială, care este descrisă în răspunsul la întrebarea 2.2.

Competența de fond: instanța de prim grad de jurisdicție

Instanța de prim grad de jurisdicție (*tribunal de première instancel/rechtbank van eerste aanleg*) are „competență de fond” (*plénitude de compétences/volheid van bevoegdheid*). Aceasta înseamnă că instanța de prim grad de jurisdicție, spre deosebire de celelalte instanțe, poate soluționa toate cauzele, inclusiv cauzele care intră în competența altor instanțe.

Articolul 568 din Codul judiciar (*Code judiciaire/Gerechtelijk Wetboek*) prevede că instanța de prim grad de jurisdicție va soluționa toate cererile, cu excepția celor care trebuie introduse direct în fața instanței de apel (*cour d'appell/hof van beroep*) sau în fața Curții de Casație (*Cour de cassation/Hof van Cassatie*).

Competența de fond de care dispune instanța de prim grad de jurisdicție este „condiționată”, în sensul că un părât poate obiecta că instanța nu este competentă întrucât o altă instanță are competență specială în raport cu obiectul cauzei. Totodată, instanța de prim grad are competență exclusivă în anumite cauze. Anumite tipuri de litigii trebuie formulate în fața instanței de prim grad de jurisdicție, chiar și în cazul în care valoarea cererii este mai mică de 2 500 EUR, un exemplu fiind cererile privind statutul persoanei.

Alte instanțe

Mai jos este prezentată o listă a celorlalte instanțe, împreună cu o scurtă descriere a competenței lor materiale.

a) Judecătorul de pace

În temeiul articolului 590 din Codul judiciar, judecătorul de pace (*juge de paix/vrederechter*) are competență generală cu privire la toate cererile cu o valoare mai mică de 2 500 EUR, cu excepția celor pe care legea le atribuie în mod expres unei alte instanțe. Pe lângă această competență generală, judecătorul de pace are, de asemenea, o competență specială (a se vedea articolele 591, 593 și 594 din Codul judiciar) sau o competență exclusivă (articolele 595 și 597 din Codul judiciar) în ceea ce privește anumite cauze, indiferent de valoarea cererii. Exemple de cauze care țin de competența specială a judecătorului de pace sunt litigiile în legătură cu contractele de închiriere, cu proprietatea comună, cu drepturile de trecere și alte servituți și cu plățile aferente obligației de întreținere. Judecătorul de pace are competența de a soluționa actele de adopție și recunoașterile de paternitate. Exproprierea urgente și aplicarea de sigilii pe bunuri intră în competența exclusivă a judecătorului de pace.

b) Instanța de poliție

În conformitate cu articolul 601 a din Codul judiciar, instanța de poliție (*tribunal de police/politierechtbank*) soluționează toate acțiunile în despăgubire rezultate în urma accidentelor rutiere, indiferent de valoare. În aceste cauze, instanța de poliție are competență exclusivă.

c) Instanța comercială

În temeiul articolului 573 din Codul judiciar, instanța comercială (*tribunal de commerce/rechtbank van koophandel*) judecă, în primă instanță, litigiile dintre întreprinderi, și anume litigiile dintre persoanele sau firmele implicate într-o activitate economică pe termen lung care privesc acte efectuate ca parte a acestei activități și care nu se încadrează în competența specială a unei alte instanțe.

Un reclamant care nu are calitatea de întreprindere care introduce o acțiune în justiție împotriva unei întreprinderi poate opta să formuleze cauza în fața instanței comerciale. De asemenea, instanța comercială judecă litigiile referitoare la cambii și bilete la ordin.

Pe lângă această competență generală, instanța comercială are competență specială și competență exclusivă în anumite cauze. Cauzele care intră în sfera sa de competență specială sunt enumerate la articolul 574 din Codul judiciar. Printre acestea se numără litigiile referitoare la societăți comerciale și acțiunile privind navigația maritimă și navigația interioară. În temeiul articolului 574 alineatul (2) din Codul judiciar, instanța comercială are competență exclusivă în acțiunile și litigiile care rezultă în mod direct din procedurile de faliment și de reorganizare judiciară în conformitate cu Legea privind falimentul din 8 august 1997 (*loi du 8 août 1997 sur les faillites/faillissementswet van 8 augustus 1997*) și cu Legea din 31 ianuarie 2009 privind continuitatea întreprinderilor (*loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises/wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen*), dacă acestea sunt reglementate de legea specială aplicabilă procedurilor de faliment și de reorganizare judiciară.

d) Instanța de dreptul muncii

Instanța de dreptul muncii (*tribunal du travail/arbeidsrechtbank*) este principala instanță specială și deține, în esență, competența în cauzele care îi sunt atribuite în mod specific. Aceste cauze sunt descrise la articolul 578 și următoarele din Codul judiciar și sunt următoarele:

litigiile de muncă;

litigiile privind accidentele de muncă și bolile profesionale;

litigiile privind securitatea socială.

Instanța de dreptul muncii are competență exclusivă în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor administrative prevăzute de legile și reglementările menționate la articolele 578-582 și de Legea privind amenziile administrative aplicabile în caz de încălcare a anumitor legi sociale (*loi relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales/wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten*), precum și în ceea ce privește procedurile colective de plată a datoritorilor.

e) Președinții completurilor de judecată din cadrul instanțelor inferioare – procedura măsurilor provizorii

Articolele 584-589 din Codul judiciar prevăd că președinții completurilor de judecată din cadrul instanțelor de prim grad de jurisdicție, din cadrul instanței comerciale și din cadrul instanței de dreptul muncii au competența, în toate cauzele urgente, să pronunțe hotărâri intermediare în materiile care intră în competența instanței de care aparțin [procedura măsurilor provizorii (*référé/kort geding*)]. Condiția este ca respectiva cauză să fie urgentă și ca decizia să fie doar o decizie intermediară, și anume o decizie care nu va influența cauza în sine. Exemple în acest sens sunt ordinele prin care se dispune efectuarea unei expertize, audierea unui martor etc.

f) Instanța competentă în materie de sechestrul

Instanța competentă în materie de sechestrul (*Juge des saisies/bslagrechter*, a se vedea articolul 1395 din Codul judiciar) judecă toate cererile privind sechestrul asigurator (*saisies conservatoires/bewarende beslagen*), executarea hotărârilor, precum și măsurile luate de Oficiul pentru creanțe de întreținere prevăzute de Legea din 21 februarie 2003 de instituire a Oficiului pentru creanțe de întreținere din cadrul Serviciului Public Federal pentru Finanțe (*loi du 21 février 2003 créant un Service des créances alimentaires au sein du SPF Finances/wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën*).

g) Instanța pentru minori

Protecția tinerilor este o responsabilitate a comunităților componente ale statului federal belgian, însă organizarea instanțelor pentru minori rămâne o chestiune federală și este reglementată de Legea federală privind protecția tinerilor din 8 aprilie 1965 (*loi relative à la protection de la jeunesse du 8 avril 1965/wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965*). Instanța pentru minori (*tribunal de la jeunesse/jeugdrechtbank*) este o secție a instanței de prim grad de jurisdicție care se ocupă cu adoptarea de măsuri de protecție a tinerilor.

h) Instanța de dreptul familiei

Instanța de dreptul familiei (*tribunal de la famille/familie rechtbank*) este competentă în cazul tuturor litigiilor care privesc familia. În special (articolul 572a din Codul judiciar), aceasta are competență în următoarele litigii:

litigii între soți și între partenerii legali;

litigii privind autoritatea părintească;

litigii privind obligațiile de întreținere;

litigii privind regimul proprietății matrimoniale.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

Principiul de bază în sistemul juridic belgian este că reclamantul dispune de libertate de alegere. Norma generală este prevăzută la articolul 624 alineatul (1) din Codul judiciar. În general, reclamantul introduce acțiunea în fața instanței de la locul unde pârâțul sau unul dintre pârâți își are domiciliul (*domicile/ woonplaats*).

Ce se întâmplă dacă pârâțul nu este persoană fizică, ci persoană juridică? Adresa unei persoane juridice este adresa la care se află sediul social al acesteia (*siège/hoofdzetel*), și anume locul din care aceasta este administrată.

2.2.2 Reglementări particulare

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

Reclamantul are dreptul să formuleze acțiunea în fața unei alte instanțe în anumite cazuri. Aceste opțiuni sunt descrise în special la articolul 624 alineatele (2) - (4) din Codul judiciar. Pe lângă instanța de la locul în care pârâțul sau unul dintre pârâți își are domiciliul, reclamantul poate opta pentru:

instanța de la locul în care au luat naștere una sau mai multe dintre obligațiile în litigiu sau de la locul în care obligațiile sunt, au fost sau ar fi trebuit să fie îndeplinite;

instanța în a cărei circumscripție se află o adresă de corespondență acceptată pentru solicitarea documentului în litigiu;

instanța de la locul în care un executor judecătoresc (*huissier de justice/gerechtsdeurwaarder*) a discutat personal cu pârâțul, în cazul în care pârâțul sau pârâții nu au niciun domiciliu în Belgia sau în străinătate.

Potrivit tot unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii măsurilor provizorii, competența teritorială revine președintelui completului de judecată de la locul în care urmează să fie executată hotărârea.

În ceea ce privește plata obligațiilor de întreținere, potrivit prevederilor articolului 626 din Codul judiciar, cererile în materie de întreținere conexe cu dreptul la asistență pentru integrare socială pot fi formulate în fața instanței de la domiciliul reclamantului (și anume, membrul familiei care are dreptul la întreținere). Aceste norme, prevăzute la articolele 624 și 626, sunt normele care se aplică în lipsa unor dispoziții contrare, iar părțile sunt libere să se abată de la acestea. Prin urmare, părțile pot încheia un acord de alegere a forului, în care să prevadă că orice eventual litigiu va fi formulat numai în fața anumitor instanțe de prim grad de jurisdicție.

Cu toate acestea, există unele excepții de la acest principiu de bază cu privire la libertatea de alegere.

Legislația identifică o serie de cauze în care reclamantul nu are posibilitatea de alegere. Aceste cauze sunt enumerate în special la articolele 627-629 din Codul judiciar. Exemple în acest sens sunt:

în litigiile referitoare la contractele de muncă [articolul 627 alineatul (9)]: este competentă instanța de la locul în care se află mina, fabrica, atelierul, magazinul, biroul sau, în general, spațiile folosite pentru funcționarea întreprinderii sau desfășurarea profesiei sau a activității societății comerciale, a asociației sau a grupului;

în cazul cererilor de divorț sau de separare legală pe motive de alterare definitivă a raporturilor conjugale [articolul 628 alineatul (1)]: este competentă instanța de la locul ultimei reședințe conjugale sau de la domiciliul pârâțului.

Chiar și în aceste cazuri, există totuși o oarecare libertate de alegere. Articolul 630 din Codul judiciar prevede că părțile pot conveni să se abată de la aceste dispoziții legale după nașterea litigiului. Cu toate acestea, orice astfel de acorduri încheiate înainte de nașterea litigiului sunt nule și neavenite.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâțul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

În anumite cauze, în special în cele descrise la articolele 631-633 din Codul judiciar, o singură instanță are competență jurisdicțională teritorială exclusivă. În acest caz, reclamantul nu beneficiază de niciun drept de alegere și nu poate fi încheiat niciun acord de alegere a forului, înainte sau după nașterea litigiului.

Printre aceste cauze se numără următoarele:

falimentul [articolul 631 alineatul (1) din Codul judiciar]: instanța comercială competentă să declare falimentul este instanța de la locul unde comerciantul își are locul principal de desfășurare a activității sau, în cazul unei persoane juridice, locul în care aceasta își are sediul la data falimentului sau a formulării cererii în instanță. Falimentul secundar: instanța comercială în circumscripția căreia întreprinderea în faliment își are locul relevant de desfășurare a activității. În cazul în care există mai multe locuri de desfășurare a activității, instanța competentă este prima instanță sesizată cu cererea de faliment; reorganizarea judiciară [articolul 631 alineatul (2) din Codul judiciar]: instanța comercială competentă este instanța în a cărei circumscripție debitorul își are locul principal de desfășurare a activității sau, în cazul unei persoane juridice, instanța în a cărei circumscripție persoana juridică își are sediul la data la care a fost depusă cererea;

litigiile referitoare la aplicarea legislației fiscale (articolul 632): instanța competentă este instanța de pe lângă instanța de apel în circumscripția căreia se află administrația prin intermediul căreia a fost sau urmează să fie colectat impozitul sau, dacă litigiul nu privește colectarea unor impozite, instanța de apel de la locul în care își are sediul autoritatea fiscală care a emis decizia atacată. Cu toate acestea, în cazul în care procedurile se desfășoară în limba germană, instanța de prim grad de jurisdicție din Eupen are competență exclusivă;

cererile cu privire la sechestrul asigurator și măsurile de executare (articolul 633): competența revine instanței de la locul instituirii sechestrului, cu excepția cazului în care legea prevede altfel. În cazul unei ordonanțe de înființare a unei popririi (*saisie-arrest/ beslag onder derden*), instanța competentă este instanța de la locul în care își are domiciliul debitorul urmărit. În cazul în care domiciliul debitorului urmărit este în afara Belgiei sau este necunoscută, instanța competentă este instanța de la locul de executare a popririi [a se vedea de asemenea articolul 22 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială].

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

Astfel cum s-a arătat deja mai sus, normele prevăzute la articolele 624 și 626 se aplică în lipsa unor dispoziții contrare, iar părțile sunt libere să se abată de la acestea. Părțile pot încheia un acord de alegere a forului, în care să prevadă că orice eventual litigiu va fi formulat numai în fața anumitor instanțe de prim grad de jurisdicție.

În cazurile menționate la articolele 627-629 din Codul judiciar, înainte de nașterea litigiului nu poate fi încheiat niciun acord de alegere a forului. Totuși, în temeiul articolului 630, aceste acorduri se pot încheia după nașterea litigiului.

În cazurile descrise la articolele 631-633 din Codul judiciar, nu este permis să se încheie un acord de alegere a forului.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Răspunsul la această întrebare este conținut în răspunsul la întrebările 1 și 2.

Linkuri

Articolele relevante din Codul judiciar: [Serviciul Public Federal pentru Justiție](#)

Faceți clic pe *Législation consolidée/ Geconsolideerde wetgeving* (Legislația consolidată).

La rubrica *Nature juridique/ Juridische aard* (Natura juridică), selectați *Code judiciaire/ Gerechtig Wetboek* (Codul judiciar).

În câmpul *Mot(s)/Woord(en)* [Cuvânt (cuvinte)], introduceți „624”.

Faceți clic pe *Recherche/ Opzoeking* (Căutare).

Faceți clic pe *Liste/ Lijst* (Listă).

* Faceți clic pe *Justice de A à Z/ Justitie van A tot Z* (Justiție de la A la Z).

* Selectați: *Cours: compétence/ Hoven: bevoegdheid* (Instanțe: competența judiciară).

Ajutor pentru căutarea instanței cu competență teritorială: [Serviciul Public Federal pentru Justiție](#)

Faceți clic pe *Compétence territoriale/ Territoriale bevoegdheid* (Competență teritorială).

Ultima actualizare: 25/09/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.